

Như chúng ta đã biết, để có thể hiểu nhau và thông cảm với nhau, vợ chồng cần dành thì giờ trò chuyện với nhau thường xuyên. Tiến trình đi thi có ba phần: nói, nghe và thông cảm. Ba phần này quan trọng như nhau, nếu thiếu một phần nào, đi thi sẽ không đầy đủ, không tròn vẹn. Về cách nói và nghe, Thánh Kinh dạy: “Người nào cũng phải mau nghe mà chậm nói, chậm giận” (Gia-cô 1:19). Khi đi thi, chúng ta cần sẵn sàng lắng nghe, nghe để ý để rồi mới nói và không dằn lòng giận và nhúng gì mình nghe. Có nhiều người không muốn nói mà cũng không muốn nghe ai nói, dù là người thân thuộc, gần gũi với mình nhất. Có thể nói, đây là điếu thủ thông thường của các ông. Có nhiều ông chồng chồng bao giờ nói chuyện với vợ mà cũng không muốn nghe vợ nói, khiến nhúng người và đó thật là cô đơn. Là người tin Chúa, chúng ta sẵn sàng cho phúc lợi của người khác và sẵn sàng với mọi người trong tình yêu thương nên chúng ta không cần xem như thế với người thân yêu.

Sách Châm Ngôn trong Kinh Thánh Cho chúng ta thấy rất nhiều về những hành vi của người nói và cách sống người nói. Kinh Thánh cho chúng ta ít nhất mười nguyên tắc sau đây:

1. Người nói có sức mạnh rất lớn vì thế chúng ta phải cẩn thận khi sắp để người nói
2. Chúng ta cần giữ tâm trí trong sạch vì là nơi phát xuất tư tưởng và lời nói
3. Trong tiến trình đi thi, nghe quan trọng hơn nói
4. Người nói thiêu suy nghĩ gây nhiều tai hại
5. Người nói trong lúc nóng giận rất nguy hiểm
6. Người nói đúng lúc, đúng chỗ có giá trị lớn
7. Người nói nhân từ có tác động tốt
8. Nói nhiều sẽ vấp váp và làm lỗi nhiều
9. Chúng ta cần nói thật nhưng nói với tình yêu thương
10. Hãy tránh tính hay ghen nhừn và tranh cãi

Nguyên tắc 1: Người nói có sức mạnh rất lớn

Châm Ngôn 18:21: “Sự sống chết ở nơi quyền của lưỡi; kẻ ái mộ nó sẽ ăn bông trái của nó.” Câu này hàm ý rằng người nói có thể đem lại sự sống nhưng cũng có thể giết chết. Người nói có thể mang lại niềm vui, sức sống nhưng cũng có thể khiến người nghe nản lòng, không còn muốn sống nữa. Nhưng lưỡi an ủi, khích lệ sẽ giúp người buồn khổ, nản lòng đứng lên tinh thần và thêm ý chí vượt qua khó khăn. Lưỡi chê trách, mạ ng mạ trái lưỡi, khiến tinh thần sụp đổ và khiến chúng ta buồn bã cuộc. Người nói có thể đem lại hi vọng mới, thông cảm giữa người này với người

kia những lời nói cũng có thể gây chia rẽ, hận thù khiến những người ta có thể đi đến chỗ làm hại nhau. Châm Ngôn 15:4 dạy: “Lời hiền lành giáng nhốt cây sồi sừng; song lời gian tà làm cho họ nát tâm thần.” Có lẽ chúng ta đều đã kinh nghiệm mình hoặc người khác tại hội cộng đoàn những lời nói thiếu yêu thương, thiếu tôn trọng, làm cho lòng chúng ta tan nát. Có những người dù đã là thành viên gia đình cha mẹ mấy mươi năm vẫn đau lòng khi nghe những lời nói nặng nề, đau đớn của cha mẹ nói với mình. Có người suốt đời bị ám ảnh vì một lần nói cay đắng, thiếu yêu thương cộng đoàn hay trong những ngày đau chung sầu. Lời nói có sức mạnh lớn như thế nên chúng ta cần thận trọng khi nói năng với người chung quanh.

Nguyên tắc 2: Giữ tâm trí trong sạch vì đó là nơi phát xuất tư tưởng và lời nói

Thánh Kinh dạy: “Khá cần thận trọng tâm lòng cộng con người, vì các nguời sẽ sống do nơi nó mà ra” (Châm Ngôn 4:23). Chúa Giê-xu thì dạy: “Người lành bởi lòng sạch đi đến thiện mà phát ra đi đến thiện, kẻ dữ bởi lòng sạch đi đến ác mà phát ra đi đến ác; vì do đâu dạy dỗ trong lòng mà miệng nói ra” (Lu-ca 6:45). Khi chúng ta suy nghĩ đi đến gì thì chúng ta sẽ thể hiện nói và đi đến đó. Người hay nói chuyện thiện bằng vì tâm trí lúc nào cũng nghĩ đến thiện bằng. Người hay nói những chuyện dữ bằng vì tâm trí người nghĩ đến dạy dỗ những chuyện dữ bằng. Tâm trí là nơi phát xuất tư tưởng và lời nói, cũng là nơi phát xuất ý định và quyết định cộng con người vì thế chúng ta cần giữ lòng và trí trong sạch. Theo lời Chúa dạy, chúng ta phải loại bỏ khỏi tâm trí những tư tưởng dữ bằng, xấu xa và thay vào đó những đi đến thánh sạch, yêu thương. Sứ đồ Phao-lô khuyên: “Thưa anh chị em, bỏ đi đến mọi chân tục, đi đến mọi đáng kính, đi đến mọi công chính, đi đến mọi thanh sạch, đi đến mọi đáng yêu chuộng, đi đến mọi cao quý; nếu có đức hạnh nào, nếu có đi đến mọi đáng khen, anh chị em hãy suy nghĩ đến” (Phi-líp 4:8, Bản Dịch Mới). Một trong những cách tốt để giữ tâm trí trong sạch là chúng ta tránh những người hay nói chuyện bằng bực, tức giận; tránh những người hay nói lời lẽ đôi mách, nói xấu người này với người kia. Chúng ta cũng cần tránh những sách vở và phim ảnh đồi trụy, làm dấy lên tâm trí chúng ta. Đây là phương cách giúp ta giữ tâm trí trong sạch hầu nuôi dưỡng những tư tưởng cao quý, tốt đẹp và nhờ đó có những lời nói thanh sạch, xây dựng và nhân hậu, mang lại ích lợi cho người nghe.

Nguyên tắc 3: Trong tiến trình đời sống, nghe quan trọng hơn nói

Thường thấy những ông ít nói hơn các bà, những có bà vì kia than phiền là chồng bà nói quá nhiều. Bà nói, chồng tôi có một cái bệnh là mỗi khi tôi chỉ đồng ý là ông phải nói. Ông nói nhiều, nói to. Ông muốn mọi người chú ý đến ông, lúc nào ông cũng phải là trung tâm cộng buổi họp mặt, để tài ông nói là quan trọng nhất và mọi người phải chú ý nghe, ông không nhường cho người khác nói. Ông nói luôn miệng chỉ không muốn nghe người khác nói. Bên bè chê cười ông, có người tránh không muốn gặp ông mà ông không biết. Tôi nghĩ bà vì này xấu hổ với tính nói nhiều cộng cộng mà không biết làm sao.

Kinh Thánh không những dạy chúng ta phải mau nghe, thậm chí nói những cũng dạy rằng nghe thật hẳn nói, và người nào nói ít sẽ được lợi ích và được các kẻ khôn ngoan. Châm Ngôn 14:23 & 17:28 ghi như sau: “Trong các thợ công việc được có ích lợi, những người nói nhiều chỉ được được sự thiêu hủy,” và: “Khi nói những được người ngu dốt cũng được các kẻ khôn ngoan.” Mỗi khi có dịp trò chuyện với người khác, chúng ta thấy mình thường nói hay yên lặng để nghe? Nếu thành thật chúng ta phải nhận rằng mình nói nhiều hẳn nghe, mà người chung quanh chúng ta cũng ít ai kiên nhẫn chú ý nghe những điều ta muốn nói. Châm Ngôn 18:15 dạy rằng, “Lòng người khôn khéo được sự tri thức và tai người khôn ngoan tìm kiếm sự hiểu biết.” Người lắng tai nghe để tìm sự hiểu biết được các kẻ khôn ngoan. Khi yên lặng nghe chúng ta sẽ tiếp thu và học hỏi được nhiều; nhờ đó hiểu biết, hiểu biết và thông cảm gia tăng, chúng ta trở nên khôn ngoan và mối quan hệ giữa ta với người chung quanh sẽ được tốt đẹp. Theo lời Kinh Thánh dạy, chúng ta cần nghe lời quở trách cũng như lời khuyên dạy.

Nghe lời quở trách

“Kẻ nào nghe lời quở trách của sự sống sẽ được các kẻ giữa các người khôn ngoan. Ai từ chối sự khuyên dạy khinh bỉ linh hồn mình, những ai nghe lời quở trách được sự thông sáng” (Châm Ngôn 15:31, 32). Để được khôn ngoan và bắt đầu những lợi ích trong cách sống hàng ngày, chúng ta cần nghe lời khuyên dạy, lời phê bình, góp ý của người khác, nhất là những người là bạn tu, trở nên thành và thắt lòng yêu thương chúng ta. Kinh Thánh dạy rằng người nào chỉ thích nghe lời khen ngợi, ca ngợi mà không muốn nghe lời khuyên dạy hay góp ý thì khó có thể cải thiện được nên người trở nên thành. Châm Ngôn 19:20 khuyên: “Hãy nghe lời khuyên dạy và tiếp nhận sự giáo huấn để con được khôn ngoan trong lúc cuối cùng.” Áp dụng vào đời sống hàng ngày, khi vợ, chồng hay cha mẹ, anh chị em, vì yêu thương, chỉ cho chúng ta thấy những lỗi lầm và sai sót của mình, chúng ta cần vui vẻ lắng nghe và sửa đổi. Đây là điều khó khăn không dễ, nhưng Kinh Thánh cho biết, người siêng năng nghe và sửa đổi sẽ nên trở nên thành và khôn ngoan. Trái lại, nếu chúng ta không muốn nghe lời khuyên dạy, và phớt lờ đi khi có người nói lên những lỗi lầm và thiếu sót của mình, sẽ không ai dám góp ý với chúng ta nữa, vì thế chúng ta sẽ tiếp tục sống trong vấp váp và lỗi lầm (còn tiếp).

Minh Nguyễn

Chủ trì Giảng Trình Phát Thanh Tin Lành